

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
26.5.2006

2

Alergologie a klinická imunologie - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2005

*Allergology and Clinical Immunology - Activity in Branch
in the Jihomoravsky Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru alergologie a klinická imunologie v Jihomoravském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle typu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy.

Summary

Information on health service activity in the branch of allergology and clinical immunology in the Jihomoravsky region in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by district of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses.

Podkladem pro zpracování informace byly údaje z ročního výkazu o činnosti oboru, který vyplňuje každé ambulantní pracoviště alergologie a klinické imunologie všech zřizovatelů, včetně ambulantních částí lůžkových zařízení. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2005. Formuláře výkazů a pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005].

Edice IZK o činnosti oboru alergologie a klinické imunologie v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Personální zajištění oboru

Podle Registru zdravotnických zařízení (dále RZZ) zabezpečovalo odbornou péči v kraji na 37 pracovištích 49,05 lékařů a 61,21 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (dále ZPBD). Pracovníci jsou vždy uváděni v tzv. přepočteném počtu, což je součet úvazků. V RZZ se nesledují smluvní pracovníci. V průběhu roku přerušila činnost samostatná odborná laboratoř s detašovaným pracovištěm, nově byla zřízena dvě detašovaná pracoviště a jedna samostatná ordinace lékaře specialisty. Na mapě jsou uvedena sídla všech pracovišť, včetně detašovaných, ve kterých je zabezpečena alergologická a imunologická péče.

Kapacitní údaje, údaje o činnosti a o dispenzarizovaných pacientech a z nich vypočtené ukazatele uvedené v tabulkách a komentované dále v textu se týkají pouze těch zařízení, která odevzdala vyplněný výkaz, tzn. 48,85 lékařů a 59,11 ZPBD, včetně smluvních.

Smluvní pracovníci pracovali v kraji jen na 0,10 úvazku lékaře a 0,90 ZPBD. Zpravodajskou povinnost nesplnilo stejně jako v minulém roce jedno zařízení s 0,30 lékaře a 3,00 ZPBD.

Z celkového počtu lékařů pracovala třetina v ambulantní části nemocnic, třetina na poliklinikách a třetina v samostatných ordinacích. Na 100 tisíc obyvatel kraje připadlo 4,32 lékaře, v ČR to bylo 3,84 lékaře. Z grafu je zřejmý strmý nárůst lékařů v roce 2002, kdy došlo ke sloučení oboru alergologie s oborem klinická imunologie a ke společnému vykazování kapacit a činnosti a počet lékařů se v kraji i v ČR navýšil o 30 %. V roce 2003 nedošlo k výraznější změně. Meziroční nárůst lékařů v roce 2004 činil v kraji i v ČR 7 %, v roce 2005 v kraji 5 % a v ČR 3 %.

Činnost oboru

Počet léčených pacientů se snížil o 3 %, naopak počet ošetření-vyšetření o necelé 1 % vzrostl. Nejvíce ošetření poskytují pacientům nemocniční ambulance, v průměru 5,2 ošetření na 1 pacienta. Průměrný počet ošetření připadající na 1 lékaře je zde téměř dvojnásobný než na poliklinikách. Nejvyšší počet léčených pacientů na lékaře a nejnižší počet ošetření na pacienta vykazují samostatné ordinace alergologů. V nich se léčila polovina všech pacientů, ostatní pak navštěvovali stejným dílem nemocniční ambulance a polikliniky. Téměř třetinu léčených pacientů tvořily děti ve věku do 14 let. Z každého tisíce dětí této věkové kategorie jich bylo 159 v kraji a 166 v ČR léčeno na některé z alergologických onemocnění.

V průměru bylo aplikováno 1 léčenému pacientovi 2,8 kožních testů (ČR 2,9). Na 100 léčených připadlo 15,4 pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací (ČR 14,1) a u 2,8 pacientů na 100 léčených byla zahájena individuální injekční nebo perorální specifická imunoterapie alergenem (ČR 3,4). Lékaři měli k dispozici 33 spirometrů, z toho celou třetinu starších 8 let, což odpovídá situaci v celé ČR. Na jednom spirometru bylo provedeno v kraji 1 795 výkonů a v ČR 1 411 výkonů. Počet laboratorních výkonů se stejně jako v minulém roce přiblížil 650 tisícům, z toho byla jedna pětina pro pacienty v ústavní péči.

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

V roce 2005 se sledovalo 10 vybraných diagnóz ve čtyřech věkových kategoriích. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je léčen na více diagnóz. Dlouhodobě se sledují čtyři diagnózy - atopická dermatitida L20, pollinosis J30.1, stálá alergická rýma J30.3 a astma bronchiale J45.9. Proti roku 2004 nebyla již zařazena diagnóza alergické astma J45.0 a přibýlo podrobné členění astma bronchiale na čtyři stupně: 1-intermitentní, 2-lehké perzistující, 3-středně těžké perzistující a 4-těžké perzistující. Vykazující jednotky až na výjimky změnu akceptovaly a správně na výkaze uváděly pouze astma bronchiale v členění na stupně závažnosti. Přesto získané údaje nebudou komentovány, protože pro následující rok chce odborná společnost alergologie a klinické imunologie upřesnit metodiku a sledovat oba typy astmatu - alergické a nealergické - dohromady jako J45.

V přepočtu na 10 tisíc obyvatel příslušné věkové kategorie bylo nejvíce dětí ve věku do pěti let v kraji dispenzarizováno s diagnózou atopická dermatitida. Nejčastějším důvodem dispenzarizace u ostatních věkových kategorií dětí, mladistvých i dospělých byla senná rýma.

Od roku 2004 se sledují dispenzarizovaní pacienti pro dalších šest diagnóz ze skupiny poruch mechanismu imunity a systémových onemocnění pojivové tkáně. K 31.12.2005 bylo na 10 tisíc obyvatel kraje sledováno 18,6 pacientů s diagnózou D80 imunodeficience s převahou poruch protilátek (ČR 26,2) a 10,3 pacientů s diagnózou D83 běžná variabilní imunodeficience (ČR 16,6). Obě onemocnění postihují častěji mladší věkové kategorie.

Diagnózy ze skupiny systémových onemocnění pojivové tkáně (M31-M33, M34) se vyskytují zřídka a postihují zpravidla dospělou populaci. Jejich výskyt u dětí do 14 let nebyl v kraji zaznamenán. Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně jsou důvodem dispenzarizace ve 24 případech, Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie v 5 případech, systémový lupus erythematosus ve 4 případech a dermatomyositis v 1 případě.

Výkyvy oběma směry v počtu sledovaných pacientů na porovnatelné diagnózy proti minulému období jsou dány charakterem sledovaných diagnóz. Jedná se o chronická onemocnění s dosti blízkým epidemiologickým vztahem a s nutností medikamentózní léčby. Pacient se může dostavit za dlouhou dobu až při zhoršení obtíží; někdy je nutné diagnózu přehodnotit. Počet dispenzarizovaných na počet obyvatel v členění do okresů není uveden, protože zatímco na úrovni kraje ho lze považovat za ukazatel nemoci, ve skutečnosti je silně závislý na rozložení sítě ordinací, která je nerovnoměrná. Dispenzarizovaní pacienti se vykazují podle umístění zdravotnického zařízení, které navštěvují, nikoli podle svého trvalého bydliště. Počet dispenzarizovaných na počet léčených v okresech vypovídá o tom, jak se jednotlivé okresy mezi sebou liší z hlediska skladby léčených pacientů.

Zpracovala:

MUDr. Jaroslava Pazourková
ÚZIS ČR Jihomoravský krajský odbor
Výstavní 17/19, 603 00 Brno
tel.: 543 184 164, fax: 543 184 165
e-mail: pazourkova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Zajištění ambulantní péče podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet léčených pacientů		Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	z toho děti ³⁾ (v %)	celkem	na 1 lékaře	na 1 léčeného pacienta
podle druhu zdravotnických zařízení								
Ambulantní část lůžkových ZZ	10	15,15	30,06	24 481	21,0	128 467	8 480	5,2
Samost. ordinace lékařů specialistů	16	15,55	16,55	46 638	36,6	104 882	6 745	2,2
Ostatní ambulantní zařízení	5	18,15	12,50	19 499	20,1	83 003	4 573	4,3
podle území (okres, kraj, ČR)								
Blansko	3	2,80	2,80	7 994	44,3	17 917	6 399	2,2
Brno-město	17	36,50	44,91	58 533	22,8	237 853	6 517	4,1
Brno-venkov	2	.	.	.	-	.	-	-
Břeclav	2	.	.	.	-	.	-	-
Hodonín	2	.	.	.	-	.	-	-
Vyškov	2	.	.	.	-	.	-	-
Znojmo	3	2,05	3,20	5 252	48,3	13 550	6 610	2,6
Jihomoravský kraj	31	48,85	59,11	90 618	28,8	316 352	6 476	3,5
ČR	377	393,59	500,46	906 253	27,8	2 429 850	6 174	2,7

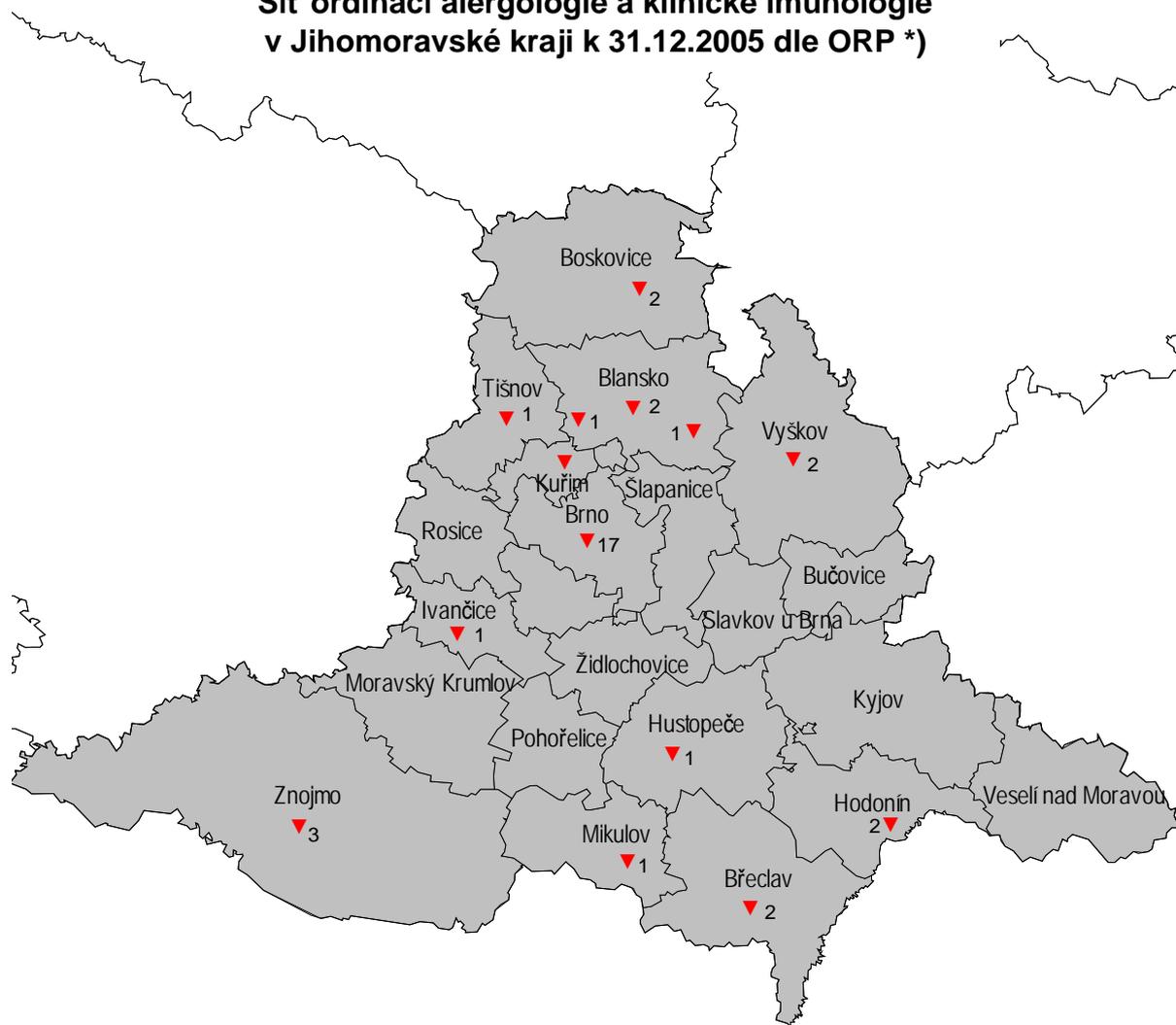
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, § 5 - § 21

³⁾ Děti ve věku 0 - 14 let

Tečka (.) na místě čísla značí, že ze dvou zařízení v okrese jedno zařízení nedalo souhlas k publikování

Sít' ordinací alergologie a klinické imunologie v Jihomoravské kraji k 31.12.2005 dle ORP *)

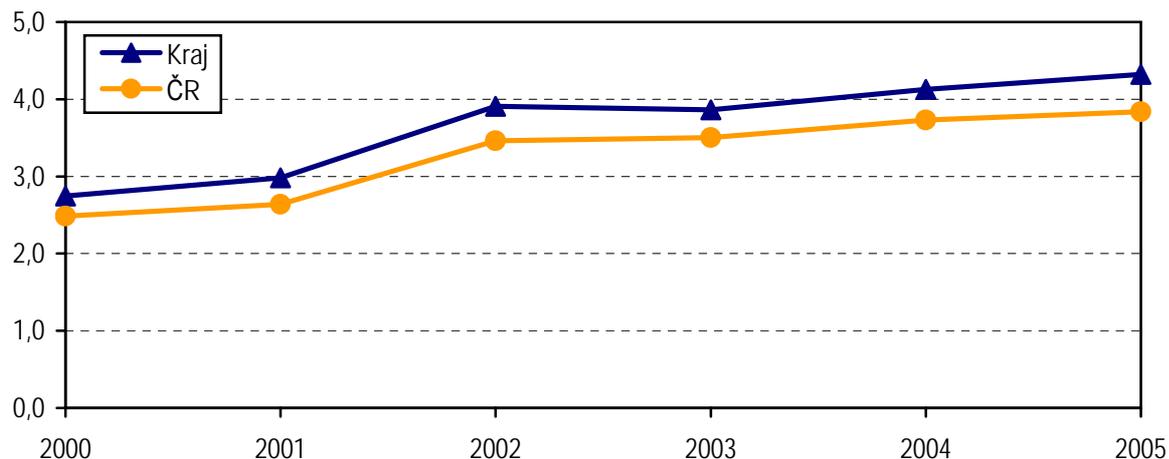
▼ - sídlo zdravotnického zařízení

3 - počet zdravotnických zařízení

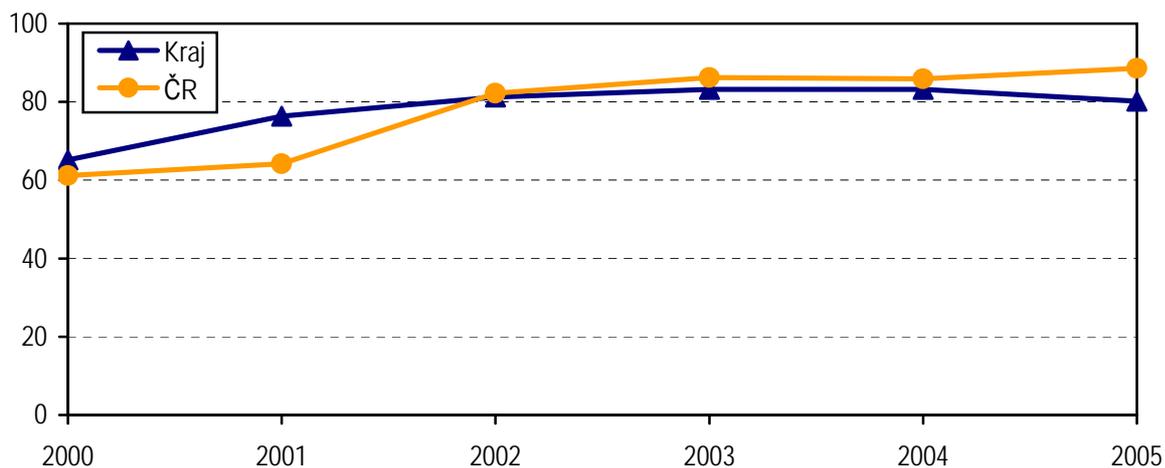
*) - správní obvod obce s rozšířenou působností

Znojmo - název správního obvodu obce s rozšířenou působností

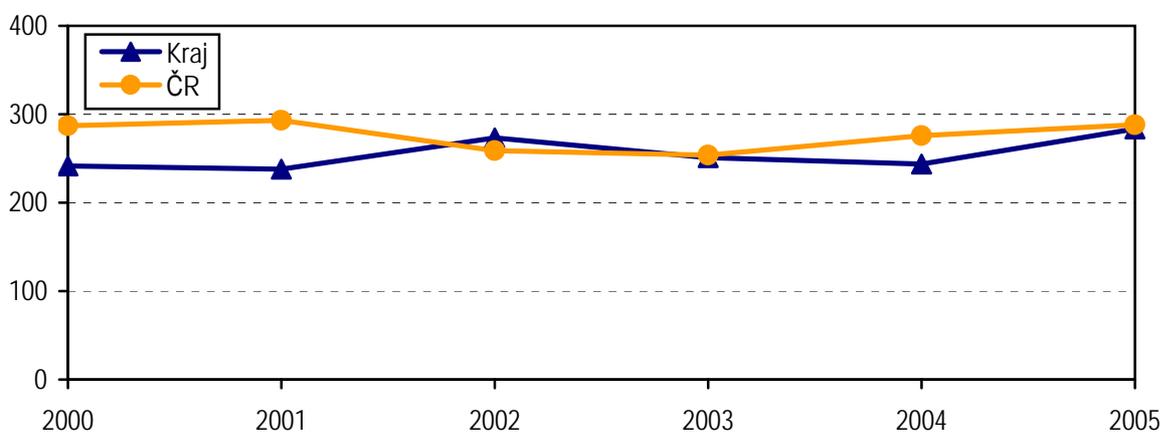
**Počet lékařů na 100 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2005**

**Počet léčených pacientů na 1 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2005**

**Počet kožních testů na 100 léčených pacientů
- vývoj v letech 2000 - 2005**

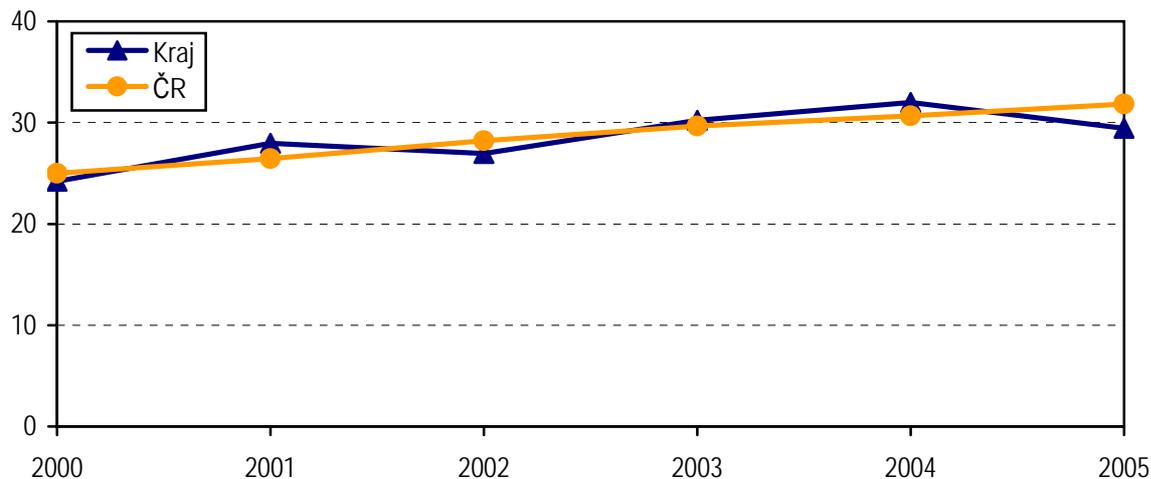
Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Vybraná onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	celkem	z toho ve věku (v %)				kraj na 10 tis. obyvatel	ČR na 10 tis. obyvatel
		0-5 let	6-14 let	15-24 let	25 let a více		
Atopická dermatitis (L20.-)	9 459	25,0	44,0	20,2	10,9	83,68	79,92
Pollinosa (J30.1)	33 286	4,5	30,4	31,6	33,5	294,47	318,25
Stálá alergická rýma (J30.3)	21 270	6,0	27,5	30,5	36,0	188,17	148,15
Astma bronchiale (J45.9)	19 340	8,0	28,4	30,9	32,7	171,10	180,97
Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	2 107	18,1	22,5	28,0	31,4	18,64	26,23
Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)	1 160	26,8	24,3	22,2	26,6	10,26	16,56
Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie (M31.-)	5	-	-	40,0	60,0	0,04	0,23
Systémový lupus erythematosus (M 32.-)	4	-	-	50,0	50,0	0,04	0,41
Dermatomyositis (M33.-)	1	-	-	-	100,0	0,01	0,11
Sjögrenův syndrom a jiné systémové postížení pojivové tkáně (M35.-)	24	-	-	8,3	91,7	0,21	1,52

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu v okresech

Území (okres, kraj, ČR)	Počet dispenzarizovaných na vybranou diagnózu na 100 léčených					
	Atopická dermatitida (L20.-)	Pollinosis (J30.1)	Stálá alergická rýma (J30.3)	Astma bronchiální (J45.9)	Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)
Blansko	16,8	37,1	37,8	10,9	12,0	5,0
Brno-město	9,2	35,2	18,2	21,8	1,3	1,2
Brno-venkov	6,1	28,9	26,7	8,6	-	-
Břeclav	9,9	51,3	36,4	29,1	5,4	0,3
Hodonín	19,7	45,7	27,9	19,1	0,6	1,9
Vyškov	13,9	34,8	29,4	18,0	0,6	-
Znojmo	7,8	39,9	34,4	37,4	0,6	-
Jihomoravský kraj	10,4	36,7	23,5	21,3	2,3	1,3
ČR	9,0	36,0	16,8	20,5	3,0	1,9

**Počet dispenzarizovaných pacientů pro pollinosu
na 1 000 obyvatel - vývoj v letech 2000 - 2005**

**Počet dispenzarizovaných pacientů podle věkových skupin
na 1 000 obyvatel téže věkové skupiny - rok 2005**

